

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Jeg havde nær sagt — i al evighed. Men vi skal altså have denne lov til revision igen i 1970-71, og jeg ser meget gerne, hvis ordførerne ønsker at drøfte formuleringen igen, at man nedsætter et udvalg.

Adam Møller: Hvis jeg forstod den højtærede minister rigtigt, så havde ministeren fået fornemmelsen af, at der blev rettet en mild bebrejdelse, fordi der måske i dette tilfælde var udvist for store økonomiske hensyn. Nu blev det jo ikke sagt, hvem denne bebrejdelse var rettet af. Jeg vil da gerne gøre opmærksom på, at jeg gjorde blot det, at jeg bad om, at ministeren stadig ville have opmærksomheden henvendt på at få spørgsmålene løst på en tilfredsstillende måde, så snart der forelå økonomisk mulighed derfor. Jeg vil også gerne sige, at det forekommer mig i og for sig ikke, at man når så langt i de økonomiske hensyn, når det kun drejer sig om en byrdefordeling imellem staten og de pågældende kommuner. Hvad staten altså sparer, det betaler kommunerne mere, og det, jeg tilsigtede med mine bemærkninger, var måske at få en mere logisk løsning på problemet, således at disse kommuner ikke ensidigt skulle bære udgifter, som det i og for sig, da det drejer sig om højere læreanstalter, tilkommer hele det danske samfund at bære; det var det, jeg tilsigtede med mine bemærkninger.

Ministeren for kulturelle anliggender (Bodil Koch): Jeg er ganske enig i de betragtninger, der blev nævnt her. Jeg vil gerne sige, at hvis det var det ærede medlem, der var kulturminister, så ville han gøre, hvad han kunne for at spare på statsmidlerne for øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til patentlov.

(Lovforslaget (nr. 42) findes i tillæg A. sp. 1457, fremsættelsen i tidenden sp. 1054).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 4-5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter.

(Lovforslaget (nr. 43) findes i tillæg A. sp. 1559, fremsættelsen i tidenden sp. 1054).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

(Lovforslaget (nr. 44) findes i tillæg A. sp. 1451, fremsættelsen i tidenden sp. 1054).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Holm Tved: Tanken om en fælles nordisk patentlovgivning er jo ikke af ny dato. Allerede i 1949 nedsattes på foranledning af et fælles nordisk udvalg for økonomisk samarbejde en nordisk komité med den opgave at foretage en forberedende undersøgelse af mulighederne for fælles nordisk patentlovgivning. I 1952 afgav denne komité betænkning, der gik ud på, at spørgsmålet burde tages op til nærmere undersøgelse. Denne betænkning har været til udtalelse hos en række interesserede myndigheder og organisationer, ligesom man har behandlet den på Nordisk Råds møde i Oslo i 1954, hvorfra det henstilledes til de nordiske lande at søge gennemført et system med nordiske patenter.

Efter denne henstilling fra Nordisk Råd blev der i Danmark, Norge, Sverige og Finland udpeget komiteer med det formål yderligere at undersøge mulighederne for en fælles nordisk patentlovgivning. I marts 1962 udsendte komiteerne en foreløbig fællesbetænkning; også denne betænkning blev forelagt til udtalelse hos interesserede institutioner og organisationer.

Efter en fornyet behandling på grundlag af de indhentede udtalelser afgav komiteen i 1963 en endelig betænkning samtidig med, at man fremsatte forslag om en

[Holm Tved.]

fælles nordisk patentlov. Lovforslaget fremsattes her i det høje ting af daværende handelsminister Lars P. Jensen den 12. maj 1966, hvorefter det gik til behandling i et folketingsudvalg, som yderligere førte forhandlinger med tilsvarende udvalg fra de nordiske lande.

Lovforslaget blev ikke gennemført; det blev genfremsat med ganske få ændringer i november måned, men kom på grund af valget ikke til behandling.

Endelig blev forslaget genfremsat den 20. januar 1967 og gennemgik dengang en grundig udvalgsbehandling og blev behandlet på et nordisk fællesmøde i Oslo i juni måned. Udvalget nåede ikke at blive færdig med sit arbejde, og lovforslaget kom således ikke til endelig behandling i tinget.

Nu foreligger således for fjerde gang forslag til patentlovgivning til behandling.

Hovedforslaget er jo patentloven, medens de andre to forslag, loven om arbejdstageres opfindelser og loven om hemmelige patenter, er en følge af hovedforslaget.

Der foreligger her et stykke praktisk og positivt fælles nordisk forarbejde til et lovforslag, der kan komme til at danne skole for fælles nordisk lovgivning på andre områder.

Der har fra mange sider været fremsat betænkeligheder ved den foreslåede lovgivning. Men er disse betænkeligheder nu også af en sådan karakter, at de er stærke nok til at begrunde, at Danmark stiller sig uden for det nordiske fælleskab på dette område? Jeg mener det ikke; i bemærkningerne til forslaget til patentlov er alle betænkeligheder taget op til behandling, og jeg finder herefter ikke grundlag for nogen større betænkelighed ved at anbefale forslagene til en hurtig gennemførelse.

Det nordiske samarbejde skulle jo ikke gerne blive noget, man taler om ved festlige lejligheder, og så, når det skal bruges i det praktiske og positive arbejde, lægger i fryseboksen. Jeg vil naturligvis ikke benægte, at en sådan fællesnordisk lovgivning tilsyneladende kan bringe visse begyndervanskeligheder og gener på baggrund af det tilvante, men jeg tror ikke på, at der som følge af en sådan lovgivning skulle kunne opstå de mange store vanskeligheder, som er fremført, især under forudsætning af at kap. III

gennemføres. Hertil kommer, at ikrafttræden af kap. III jo ikke skulle ske samtidig med den øvrige lovgivning, og jeg går ud fra, at handelsministeren vil indstille sig på en overgangsperiode for denne ikrafttræden, og at denne først skal ske efter nærmere aftale i folketinget. Men i øvrigt må man vel regne med, at selv om en ny lovgivning som denne vil skabe visse overgangsvanskeligheder, må en fællesnordisk patentlov som den her foreslåede på længere sigt blive en fordel for alle parter, også med henblik på en senere indtræden i det større fællesskab; jeg tænker her på det store fællesmarked. Dertil kommer, at vi ikke har hørt ret mange betænkeligheder fra de kredse, der er så bekymrede for en fællesnordisk patentlov, når talen er om indtræden i fællesmarkedet; men vil man gå ind på større fællesmarkeder, og det vil man jo, så er der vel ingen, der tror, at dette kan ske uden visse begyndervanskeligheder.

Jeg tror, vi nu skal vise, at vore ønsker om et nordisk samarbejde ikke bare er tomme talemåder eller kun er til stede, når vi og kun vi har fordel deraf. Nu har vi god mulighed for at vise noget sådant. Det er Danmark, der ventes på; det er afgørelsen her i det høje ting, der skal bringe det nye samarbejde til et positivt resultat eller til at strande. Jeg tror, vi ved en kort udvalgsbehandling kan nå til en bred enighed; jeg ved jo, at vi allerede tidligere har vendt og drejet forslaget ved udvalgsbehandlingerne, så alle sider må jo snart være belyst. Jeg opfordrer derfor til et bredt samarbejde om dette praktiske grundlag, og på mit partis vegne kan jeg anbefale lovforslagene til en hurtig og velvillig behandling.

Ib Thyregod: Som den socialdemokratiske ordfører har nævnt det, er det tredje gang, at forslaget til patentlov fremsattes, ja, det er måske i virkeligheden fjerde gang på grund af det mellemliggende folketingsvalg. Vi har i hvert fald 3 gange tidligere haft mulighed for at gøre rede for vore synspunkter vedrørende disse forslag; og jeg skal naturligvis ikke gentage disse synspunkter, men henviser til, hvad jeg har sagt ved tidligere førstebehandlinger om venstres standpunkt til de foreliggende forslag.

[Ib Thyregod.]

Patentlovgivningen omfatter et uhyre kompliceret område, og det er baggrunden for det, som den socialdemokratiske ordfører nævnte: at der har været forudgående nordisk udvalgs- og komitéarbejde, som har stået på i 15 år, og det er også baggrunden for den grundige udvalgsbehandling, som vi har haft vedrørende disse forslag. Der har vist sig at være en række problemer i dem; det er også baggrunden for de nordiske møder; vi har haft med partiernes ordførere i de andre nordiske lande. Men disse forslag er ikke alene komplicerede, de er endvidere, og det har været ret afgørende for udvalgsbehandlingen, af meget væsentlig betydning for erhvervslevet.

Det er klart, at de erhvervsmæssige interesser er noget, som vi må lægge afgørende vægt på ved bedømmelsen af disse forslag. Alene det, at der foreligger et forudgående komitéarbejde, kan naturligvis ikke være afgørende for vor stillingtagen. Det afgørende er naturligvis, hvorledes de to hovederhverv, industri og landbrug, ser på disse spørgsmål, og jeg skal fra disse erhvervs henvendelser citere et par enkelte ting. I Industrirådets henvendelse siges der om det nordiske patent:

„De fordele, dansk industri opnår ved systemets indførelse, er altså nærmest mikroskopske, medens det til gengæld vil medføre åbenbare ulemper for denne og den norske industri, og det forekommer nu som før rådet helt uforståeligt, at man for at opnå mininale praktiske administrative fordele vil udsætte landets hovednæringsvej herfor.“

Landbrugsrådet siger i sin henvendelse:

„Det er fortsat rådets opfattelse, at en sådan ændring af gældende dansk lovgivning på dette område vil være til skade for dansk levnedsmiddelproduktion, da det må forventes, at mulighed for patentbeskyttelse på levnedsmiddelområdet vil indebære en styrkelse af stærke udenlandske koncerner.“

Det er de hovedsynspunkter, som har været fremført fra såvel industriens som landbrugets side, og hovedindvendingerne retter sig mod to områder eller to punkter i patentlovsforslaget, nemlig for det første ophævelsen af de gældende undtagelses-

bestemmelser og for det andet systemet vedrørende det nordiske patent. Efter lovforslaget ophæves de gældende undtagelsesbestemmelser for lægemidler, nærings- og nydelsesmidler; fremgangsmåder ved fremstilling af næringsmidler og kemiske forbindelser, hvorefter patentfremover skal kunne meddeles på disse områder for nærings- og lægemidler, dog først fra et af handelsministeren fastsat tidspunkt. At disse undtagelsesbestemmelser ophæves, kan vi naturligvis på længere sigt ikke have noget imod. Forholdet er det, at hvis dette sker i takt med den internationale udvikling, vil det være rimeligt, men det, som vi har rettet indsigelse mod, er, at der sker en ophævelse af undtagelsesbestemmelserne på et tidligere tidspunkt end i en række andre vesteuropæiske lande. Derved sker der netop dette, at der er mulighed for, at udenlandske koncerner med store forskningsafdelinger vil kunne patentdække betydelige områder med skadelige virkninger for dansk erhvervsliv, dette gælder navnlig for levnedsmiddelområdet. Hertil kommer yderligere, at der for levnedsmiddelområdet herhjemme gælder en kollektiv forskning, som stiller sine resultater til rådighed for erhvervet. Netop dette bevirker, at dansk landbrug og levnedsmiddelindustri vil blive vanskeligt stillet ved, at man på denne måde åbner for disse muligheder ved at ophæve undtagelsesbestemmelserne.

Med hensyn til systemet med de nordiske patenter gælder navnlig, at en gennemførelse heraf vil foregribe den udvikling, som kan ventes inden for fællesmarkedet. Fællesmarkedsordningen foreligger ikke endeligt endnu, men der foreligger et konventionsudkast, og dette konventionsudkast arbejder bl. a. med et andet system end det, som patentlovsforslaget arbejder med, nemlig systemet med provisoriske patenter eller udskudt prøvelse af patenter. Vi har ikke inden for venstre taget stilling til, hvilket af disse systemer der bør anvendes, men det afgørende er, at man ikke foregriber udviklingen ved på forhånd at lægge sig fast på et enkelt af disse systemer, hvorved vanskeligheder vil opstå ved vores senere tilslutning til fællesmarkedet, navnlig hvis forholdet bliver det, at enkelte af de nordiske lande kommer ind i fællesmarkedet og andre ikke, og det nordiske samarbejde

[Ib Thyregod.]

omfatter jo her samtlige nordiske lande bortset fra Island.

Ud over disse to områder, som jo navnlig har givet anledning til debat i udvalget, undtagelsesbestemmelserne og de nordiske patenter, indeholder forslaget til patentlov betydelige forbedringer, som vi har kunnet erklære os villige til at medarbejde om med henblik på at gennemføre en nordisk lovgivning med enighed om en række bestemmelser. Den daværende handelsminister var ikke tilfreds med et sådant resultat; man ønskede gennemført ikke alene en nordisk patentlovgivning, men tillige systemet med de nordiske patenter, selv om ret afgørende elementer i dette, bl. a. den fællesnordiske ankedomstol, endnu ikke forelå for udvalget.

Som jeg allerede har nævnt, har denne lovgivning en meget stor betydning for erhvervslivet. Vi har for nylig her i folketinget haft en erhvervsdebat, hvor vi netop drøftede spørgsmålet om erhvervslivets forhold, og det blev her nævnt, at regeringen arbejdede med et aktionsprogram på 13 punkter. Jeg skal ikke komme nærmere ind på dette aktionsprogram, men blot sige, at jeg savnede det 14. punkt, nemlig at man på patentlovgivningens område ville gennemføre en patentlov, der også varetog erhvervenes interesser i denne situation, og dermed tænker jeg navnlig på disse to områder: det nordiske patent og problemerne i forbindelse med undtagelsesbestemmelserne, som jeg har redegjort for.

Der er henvist til behandlingen i Nordisk Råd både nu af den socialdemokratiske ordfører og af den tidligere handelsminister ved andre lejligheder; men situationen er den, at der af Nordisk Råd alene er vedtaget en anbefaling af det forslag, som forelå på daværende tidspunkt, men uden at man havde haft disse erhvervssynspunkter tilstrækkeligt fremme under debatten i Nordisk Råd. Disse synspunkter er nu fremkommet for folketinget under den udvalgsbehandling, der har fundet sted, og vi kan ikke komme uden om at tillægge dem en betydelig vægt. Jeg håber derfor, at dette forslag til patentlov ikke skal forceres igennem; der er jo sat en frist til 1. januar, men jeg håber, at den nye handelsminister, den tredje handelsminister, som skal beskæftige sig med det, vil være åben også

over for de synspunkter, som vi fra vort partis side har gjort gældende vedrørende de erhvervsmæssige betænkeligheder med hensyn til undtagelsesbestemmelser og med hensyn til de nordiske patenter.

Vedrørende de to andre forslag, som er fremsat sammen med patentlovsforslaget, har jeg ingen særlige bemærkninger. Det ene af forslagene er jo nu efter udvalgets henstilling forsynet med en revisionsbestemmelse, men jeg har altså ikke særlige bemærkninger at gøre om disse, og jeg håber, det vil være muligt under udvalgsbehandlingen at finde frem til en løsning også vedrørende patentlovsforslaget.

Knud Thomsen: Jeg må øjensynlig ikke have forberedt mig til denne førstebehandling tilstrækkeligt godt, for jeg havde ærlig talt talt mig til, at det var tredje gang, vi skulle behandle patentlovsforslaget, men jeg må give hr. Holm Tved ganske ret i, at det faktisk er fjerde gang, selv om vi jo ikke har foretaget nogen stor behandling ved den ene lejlighed. Jeg er derimod aldeles sikker på, at det er den tredje handelsminister, vi møder i denne sag, og jeg vil gerne personlig byde ham velkommen til den hemmelige klub, der har beskæftiget sig med dette arbejde nu i et stykke tid.

Det er jo rigtigt, at der er 3 lovforslag, og at vi i udvalgene hidtil mest har beskæftiget os med den egentlige patentlov. Jeg vil derfor gerne ved førstebehandlingen her sige nogle ganske få ord ikke om lovforslaget om hemmelige patenter, som jeg ikke har kunnet opdage nogen større principielle faldgruber i, men i lovforslaget om arbejdstageres opfindelser, som jo stammer fra 1955 og naturligvis har tilsigtet at ordne retsforholdet på patenterbare opfindelser, altså området mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, således at man jo har sigtet imod, at arbejdstagerne gennem denne lovgivning skulle have en beskyttelse i forhold til, hvad man fandt retstilstanden havde været forud. Det er imidlertid en udbredt opfattelse, som vi også løseligt har tangeret i det hidtidige udvalgsarbejde, at loven af 1955 om arbejdstageres opfindelser vistnok i og for sig ikke har forbedret tilstanden. Jeg ved i alt fald fra en række arbejdstagerkredse, at der dér har været rejst tvivl om, hvorvidt man i det hele

[Knuud Thomsen.]

taget skal have en lovgivning på dette område, om retstilstanden for arbejdstagerne ikke ville være bedre uden. Lovens principper er jo, at arbejdsgiveren har ret til at udnytte opfindelsen og arbejdstageren har ret til en godtgørelse, men loven pålægger ikke arbejdsgiveren at udnytte den givne opfindelse og kan heller ikke gøre det; dermed er der allerede ét konfliktstof i lovgivningen. Dernæst kan der jo føjes det til, om ikke hele denne lovgivning i og for sig hører hjemme andre steder og i alt fald ikke i patentlovgivningen. Det er jo kun én af de mange facetter i berøringsfladen i forholdet mellem arbejdsgivere og arbejdstagere; det er strengt taget et arbejdsretligt spørgsmål.

Dernæst er det således, at man her har lovgivet for det patenterbare område, men navnlig i den sidste snes år er der jo kommet et andet område op inden for virksomhedernes forskningsarbejde, nemlig det såkaldte know how område, der vel stort set kan siges at dække al tilgængelig viden om en given fabrikationsproces, men en sådan viden, som normalt ikke er af patenterbarhedshøjde. Know how begrebet og know how formidlingen, medarbejdernes bidrag til opbygning af et know how i en virksomhed har mindst lige så stor betydning som patenterbare opfindelser, men lovgivningen beskæftiger sig ikke med og kan heller ikke beskæftige sig med at ordne dette forhold mellem arbejdsgivere og arbejdstagere. Der synes mig derfor at være grundlag for, at vi, tør jeg sige i dybeste fredelighed, i udvalget måske skulle beskæftige os lidt med denne side af sagen og se udefra at høre lidt nærmere om disse forhold.

Nu har jeg den største respekt for Nordisk Råds rekommandationer, og jeg har også set, at tre så udmærkede medlemmer af dette ting som fru Lis Groes, hr. Poul Dam og hr. Thestrup har stillet et medlemsforslag i Nordisk Råd om, at man tilvejebringer ensartet lovgivning inden for dette område i Norden. Jeg kan kun udtrykke håbet om, at ensartetheden også indeholder den subsidiære mulighed, at lovgivningen ophæves i alle fire nordiske lande. Jeg tror personlig, at det ville være godt, og jeg tror, at det er meget farligt på et område

som dette at gå for stærkt frem, hvis den ikke skal være en snærende kappe omkring det aktive liv ude på virksomhederne.

Hvad nu angår den egentlige patentlov, så vil jeg gerne sige, at jeg synes, at folketingsudvalget nåede meget langt i sidste samlings arbejde. Det var jo på ingen måde sådan, at vi nåede til enighed, men jeg tror alligevel, at vi nåede til en fælles forståelse for, at vi var inde på et område, som var ganske umådelig vanskeligt at bedømme i dets forskellige virkninger. Vi har hidtil mest beskæftiget os med patentlovsforslagets virkninger over for erhvervslivet og meget lidt med den anden side, nemlig virkningen over for forbrugerne. Men man må jo klargøre sig, at et patent i kraft af hele dets monopolmæssige stilling tilsigter at give opfinderen en belønning, og denne belønning får opfinderen i form af en højere pris på sit produkt, i form af en royalty, som den danske udøver eventuelt må betale til udlandet, og det kan kun betales ét sted, det er hos forbrugeren. Jeg synes, at vi i måske ikke fuldt tilstrækkelig grad har hæftet os ved denne side af sagen og ved den side, som hedder beskæftigelsen på de danske arbejdspladser, som jo også kan have sin betydning i vurderingen af patentlovens virkninger.

De to hovedpunkter, der har været diskussion om, er jo undtagelsesbestemmelserne og det nordiske kap. III om nordisk patentansøgning. Med hensyn til undtagelsesbestemmelserne ser jeg, at handelsministeren omend med betænkelighed har optaget fremgangsmåder ved tilvirkningen at næringsmidler under den paragraf, der foreløbig suspenderer denne undtagelsesbestemmelses ophævelse. Jeg tror, at handelsministeren har handlet efter ganske almindelig sund fornuft i den sag og ikke behøver at have mange betænkeligheder; for det vigtige er jo at se på den derhen, at vi naturligvis i et samarbejde med Europa eller i et stedse mere globalt samarbejde kommer til at måtte anvende de samme undtagelsesbestemmelser; vi må også føje os efter det i dette land, men det er særlig vigtigt ikke at gøre det med øjeblikkelig virkning på de områder, hvor vi hidtil har haft særlige regler, overhovedet har haft undtagelsesbestemmelser, og det ville blive med øjeblikkelig virkning for frem-

[Knuud Thomsen.]
gangsmåderne ved fremstilling af levnedsmidler, hvis lovforslaget var blevet vedtaget i en af de tidligere fremsatte former.

Derfor vil jeg også kun sige til handelsministeren ved denne førstebehandling, at vi nok skal se på, om nydelsesmidler skal med; det har naturligvis i og for sig ikke nogen som helst social betydning, men det kan være vanskeligt under visse forhold, ved jeg, at skelne mellem næringsmidler og nydelsesmidler rent sagligt.

Dernæst vil jeg meget gerne gøre opmærksom på, at i alt fald efter min opfattelse er der en anden ting, vi gennemfører med øjeblikkelig virkning, hvis vi vedtager lovforslaget, som det foreligger her. Vi gennemfører nemlig i § 1, stk. 2, 2), dette, at patent kan meddeles på mikrobiologiske fremgangsmåder og produkter af sådanne fremgangsmåder, og man anfører, at det er som hidtil. Men samtidig gør vi det, at vi ifølge bemærkningerne udvider fortolkningen af, hvad vi anser for at være industriel anvendelse, hvilket vil sige, at mikrobiologiske fremgangsmåder fremtidig ifølge den dobbelte fortolkning kan patenteres inden for landbrug, fiskeri, gartneri osv. osv.

Jeg ved ikke ret meget om dette, men jeg ved, at der er adskilligt om, at man er i færd med at udvikle mikrobiologiske fremgangsmåder til jorddyrkning, og jeg ved, at der forskes en hel del i udlandet om dette. Jeg ved ikke, hvad der forskes herhjemme, men det ville alligevel være bittert, om vi med øjeblikkelig virkning risikerede at stå over for det, at der fra udenlandsk side blev udtaget en række patenter i Danmark, som vi faktisk måtte betale til, hvis vi ønskede at benytte de pågældende fremgangsmåder i det danske jordbrug. Jeg ved ikke, om jeg har ret, men jeg er overbevist om, at ingen overhovedet kender fremtiden i den henseende. Jeg ville ikke forvente, at handelsministeren ville påtage sig at se ind i fremtiden, hvad angår mikrobiologiske fremgangsmåders anvendelse i jordbruget, og jeg tror derfor, vi skal træde forsigtigt og muligvis også tænke på en overgangsperiode dér, således at vi i alt fald får at se, hvad der kan ske inden for dette område.

Hvis vi ophæver de forskellige undtagelsesbestemmelser, gør jeg opmærksom på, at der stadig væk er lignende eller andre og

flere undtagelsesbestemmelser tilbage i en række europæiske lande, således at vi skal passe på, at vi ikke kommer til at blotte os for stærkt dér. Jeg mener, at vi skal gå parallelt med udviklingen i Europa og ikke forud.

Med hensyn til kap. III er vi jo en del, der har kritiseret den måde, man har tilrettelagt et nordisk samarbejde på, og jeg synes, jeg må sige, at man ikke kan benytte de andre meninger, der har hersket om dette, til at sige, at for os, der har kritiseret det, er det nordiske samarbejde kun tomme ord eller til brug ved festlige lejligheder. Jeg skal om et øjeblik komme til, at der er peget på helt andre og i alt fald efter min mening betydeligt mere frugtbare måder for et nordisk samarbejde.

Når man sammenholder det nordiske system, som er foreslået i lovforslaget, med det hidtil ubestridte, nemlig at antallet af patenter vil tre- til femdobles i Danmark som følge af den nordiske ordning — handelsministerens to tidligere kolleger har erkendt det, så det er rigtigt; nogle siger tre-, og nogle siger femdobling, det er helt lige gyldigt for dette — når man sammenholder det med, at 70 pct. af alle patenter, der udstedes, tilhører ikke-nordiske udlændinge, så er der slagside i den måde, man arbejder på. Det har man jo ikke tilsigtet med kap. III. Man har villet noget godt, noget arbejdsbesparende og et nordisk samarbejde, det tror jeg da så inderligt på man i sin tid har tilsigtet, og at sigtet antagelig i sin tid var rigtigt, men jeg tror også, man er blevet klar over, at den vanskelighed, man har søgt at løse, er hverken specifik nordisk eller specifik dansk. Vanskeligheden ved overbelastningerne af patentvæsenerne er fuldstændig global og rider alle landes patentvæsener som en mare, og dér har vi jo hørt i udvalget om de forskellige måder, man på international basis vil forsøge at gå frem, bl. a. efter BIRPI-planens principper, som jeg ikke her skal komme nærmere ind på, men som allerede hr. Ib Thyregod har nævnt, med den udskudte prøvning eller provisoriske patenter; jeg kan meddele parentetisk, at i Den tyske Forbundsrepublik er et lovforslag nu vedtaget og lovbe kendtgørelse udstedt derom. Holland har haft det, så vidt jeg husker, siden 1963, og det er den ordning, fællesmarkedet har lagt

[Knud Thomsen.]

som basis for sine fremtidige overvejelser. Det er altså ikke ukyndige lande, der går den vej, og der synes i det hele taget at være en stærk udbredelse af tanken.

Jeg tror derfor, at vi i det kommende udvalgsarbejde bør se på, om vi ikke kan søge frem til en nordisk ordning, der er baseret på den udskudte prøvning, som vil give en øjeblikkelig og kraftig lettelse af de fire nordiske patentinstitutioners arbejde, og derefter søge frem til et intimere nordisk patentsamarbejde derved, at vi i første omgang begynder med at fordele nyhedsprøvningsarbejdet, som jo reduceres stærkt ved den udskudte prøvning, og så går frem, som det er beskrevet for os i udvalget, ganske logisk på den måde og i et kontinuerligt nordisk samarbejde, at vi, når man har fordelt dette arbejde, begynder at overveje mulighederne for at få et egentligt fælles — formentlig også geografisk fælles — nyhedsprøvningsinstitut, hvor moderne hjælpemidler kan tages i brug, og muligvis give et nordisk prøvningsinstitut en chance for at blive skudt ind i paritet med de store internationale prøvningscentre, der er forudset, og som jo alle baserer sig på det, at man går sammen om nyhedsprøvning, eventuelt om patenterbarhedsprøvning, men opretholder udstedelsen af de nationale patenter, fordi man dér kommer ind på områder, hvor der kan være brug for forskelligheder.

Jeg håber, at disse synspunkter stadig væk kan være under debat, og peger på, at nøje eftertanke er nødvendig for en patentlovgivning og dens forskellige faser, fordi vi her er inde på et område, hvor vi jo i mange, mange årtier naturligvis har været inde i et internationalt samarbejde, og hvor vi ikke kan ændre vor lovgivning fuldstændigt, altså ændre den meget hyppigt. Det bør være et område, hvor der er en vis kontinuitet netop, som følge af det dybe internationale arbejde, vi er inde i. Jeg er indstillet på, at det er meget vigtigt at følge den første indstilling fra Nordisk Råd om at søge frem til en fælles lovgivning, men

jeg må sige, at jeg var og er en modstander af den særlige måde, man i anden omgang har peget på det, og at jeg derfor må være modstander af, at kap. III sættes i kraft i dette land. Inden en sådan ikraftsættelse kan etableres, bør vi til bunds og på nordisk basis have undersøgt, om ikke den anden vej er frugtbarere. Jeg tror, at Danmark på lang sigt vil høste hæder for at have ydet et værdifuldt bidrag til nordisk samarbejde, hvis vi prøver at tage føringen på dette område.

Ud fra dette særlige synspunkt vil jeg altså meget gerne på mit partis vegne gå ind i udvalgsarbejdet, som absolut ikke skal blive forsinket, hverken ved filibustering eller på anden måde, fra min side, men hvor jeg altså meget gerne ønsker en omhyggelig prøvning for at se, om vi dog ikke i fællesskab skulle kunne nå til det, at vi opretholder den nordiske enhed, vi har tilstræbt, men samtidig arbejder efter en linje, der måske og antagelig langt mere tilhører fremtiden.

Poul Dam: Hr. Holm Tved nævnede, at man i de andre nordiske lande var noget længere fremme med denne lovgivning, end vi er her, og at der altså nu kun ventes på Danmark. I denne forbindelse vil jeg gerne gentage noget, jeg har sagt i anledning af en tidligere genfremsættelse, nemlig at vor arbejdsform her i folketinget, hvor en sag bortfalder ved folketingsårets slutning og så skal genoptages, giver nogle pauser i arbejdet, som undertiden forsinker det noget urimeligt. Situationen var jo sådan, at vi i september var meget langt i udvalgets arbejde. Vi blev meget nær enige om en række ændringsforslag, som handelsministeren jo også har ladet indgå i forslaget til patentlov. Da de vistnok aldrig er forekommet officielt i nogen tryksag fra folketinget, må det være handelsministerens særlige synskhed, som her gør sig gældende, men i hvert fald, vi kan godt genkende disse ændringer, og det er vi glade for, og jeg tror, at et par ugers fortsat arbejde ville have ført til en for-

[Poul Dam.]

holdsvis bred enighed i udvalget om en ordning, som vi kunne tiltræde fra så mange sider, at forslaget kunne gennemføres med et rimeligt flertal. Nu er det blevet forsinket; vi kan vel håbe, at vi bliver færdige inden nytår; og det ville i hvert fald være godt af hensyn til det nordiske samarbejdes klima. Det er vel nok væsentligst det, der er spørgsmålet, om der er et godt klima for det nordiske samarbejde; det ville efter min mening være urimeligt, hvis man af et nordisk samarbejde forlangte, at vi til enhver tid skulle være enige i ét og alt og til enhver tid bøje os for de andre i det hellige nordiske fællesskabs navn, men det, at man demonstrerer, at man er villig til at arbejde sammen, villig til at drøfte tingene i fællesskab, er for mig at se noget meget vigtigt. Det har vi gjort her; de møder, vi har haft i Stockholm, København og Oslo, har været af væsentlig betydning for, at vi er nået frem til en slags løsning, og jeg håber altså, at vi nu i løbet af ganske få uger kan komme til vejs ende med en patentlov.

Det, som hr. Knud Thomsen har sagt her i dag og et par gange før, har aldrig ladet mig uberørt, men jeg tror, at det er spørgsmålet, vi kan komme tilbage til hen ad vejen og få løst på en fornuftig og praktisk måde.

De to andre lovforslag plejer vi ikke at sige meget om ved disse førstebehandlinger — det er jo efterhånden blevet en tradition, vi har fået med disse førstebehandlinger, selv om vi nu må håbe, at det er sidste gang — men jeg vil dog lige sige noget om forslaget om ændringer i loven om hemmelige patenter. Vi har fået nogen bekymring ved denne lov, ikke så meget ved ændringerne som ved selve loven, i mit parti. Den drejer sig jo om opfindelser, der vedrører krigsmateriel eller fremgangsmåder til fremstilling af krigsmateriel, og det forekommer os, at denne lov er i strid med selve patentlovens § 1, stk. 2, 1), der siger, at patent meddeles ikke på opfindelser, hvis udnyttelse ville stride mod sædelighed eller offentlig orden. Det forekommer mig, at krigsmateriel altid vil blive udnyttet på en måde, der strider mod sædelighed eller i hvert fald mod den offentlige orden, og ærlig talt, vi er noget indstillet på at stille et ændringsforslag om, at denne lov ophæves; vi ser ikke nogen særlig grund til at have den, vi

ser jo i det hele taget ikke nogen særlig grund til eksistensen af krigsmateriel, som det vel er gået op for mange.

Med hensyn til forslaget om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser vil jeg gerne sige til hr. Knud Thomsen, at jeg er i og for sig ikke helt uenig i, at der her er tale om noget, der først og fremmest er af arbejdsretlig karakter, og at denne lov måske ikke rigtig tjener sit formål; der er vel også det, at ideen bag loven er sådan en lidt gammeldags romantisk idé, det er ideen om, at en opfindelse er en enkelt personligheds geniale indfald eller geniale indsats. Sådan foregår det jo ikke mere. Opfindelsehistorisk må man nok fastslå, at opfindelser kommer, når der er brug for dem, og rent teknisk er det vel sådan, at de allerfleste opfindelser, der gøres i større virksomheder i dag, gøres som følge af virksomhedens fællesarbejde, ikke som følge af at en eller anden har fået en genial idé. Men også dette kan vi jo se på, og; som hr. Knud Thomsen siger, så får vi i hvert fald lejlighed til at se på det i Nordisk Råd, og dér forhaster vi os jo normalt ikke; dér får vi lejlighed til at se meget på det.

Erik Hansen: Den lovgivning, der er til behandling her i tinget i dag, har to formål, dels at ajourføre en lovgivning, hvis oprindelsestidspunkt går helt tilbage til midt i 90'erne, dels at sammenarbejde en national lovgivning med en samlet nordisk.

Det første formål kan være nyttigt; ja, vel i situationen nødvendigt; det andet formål hører ligesom vor tid til, vor generations arbejde inden for lovgivningen: at støtte hinanden i den nordiske flok i en verden, hvor den enkelte ligesom vejer for lidt til; men forudsætningen for at kunne påvirke udviklingen er vel at mærke den, at tanker, vi tænker, planer, vi lægger frem, er nye ting og ikke ting, der kun villé have haft nyttevirkning i en fortid, der er passeret. Vil vi påvirke tiden, må vi være med tiden og konstant tage tingene op til en ny vurdering.

Jeg har ikke kunnet undlade at fremsette disse få bemærkninger, bl. a. på baggrund af det ret enorme arbejde, der har været lagt i patentudvalget, et arbejde, der ikke altid ligesom har været påskønnet i det omfang, det måske burde.

Jeg skal i øvrigt ikke ved denne lejlighed

[Erik Hansen.]

bryde den tradition, der tilsyneladende gælder i dag, og sige noget særligt om de to små lovforslag. Det må stå helt klart for alle, at den ny tids opfinder ikke er som den gamle opfinder, hvor et patent måtte betragtes som en præmiering for en lys idé, og hvor opfinderen gennem patentrettighederne kunne få økonomisk dækning for udgifterne i forbindelse med opfindelsen. Vor tids opfinder er en helt anden; der er ikke tale om en enkeltmandspræstation; det er ofte forskere, der er betalt og undertiden købt af virksomheder af en størrelsesorden og med ressourcer bag sig; vi her i landet intet har at sammenligne med. I konkurrencen om opfindelser og om forskning har vi kun små muligheder sammenlignet med de store industrilande. Jeg tror, vi gør rettest i at erkende, at sådan er tingenes tilstand, og at anerkende, at det kan være dyrt at være foregangsland, når det drejer sig om patentverdenens barske virkelighed.

I lovgivningen kan det ofte være skadeligt at gøre forandringer for store og for hastige; og jeg tror, dette i særlig grad gælder for patentlovgivningen. Den lovgivning, som nu skal afløses, har med sine undtagelser, som i øvrigt ikke er noget særegent for Danmark, virket således, at erhvervslivet er vokset op omkring denne lovgivning og har tilpasset sig den. Nu skal der ske ændring — herom er der ingen uenighed; måtte der så også kunne blive enighed om, at den kommende patentlov skal være sådan, at den ikke hindrer trivslen i erhvervslivet, det erhvervsliv, der trods alt skal tilvejebringe de værdier, samfundets fortsatte velstand skal bygge på. Vi må jo erkende, at stort set ingen røst fra erhvervslivet har udtalt sig positivt for ret store dele af det foreliggende forslag til patentlov; det er ikke noget særlig godt udgangspunkt, som vi skal arbejde videre på.

Efter den gældende lov kan patent ikke meddeles på kemiske forbindelser, lægemidler, næringsmidler, nydelsesmidler og fremstilling af næringsmidler. Efter det nye lovforslag vil kun lægemidler, næringsmidler og tilvirkning af næringsmidler være undtaget og da kun i en overgangsperiode. Når disse undtagelser nu må ophøre ved lovens ikraftsættelse og efter en overgangsperiode, skyldes det, at der forudsættes

samme lovgivning eller i hvert fald en enslydende lovgivning i samtlige fire nordiske lande, hvor Finland og Sverige ikke har haft undtagelsesbestemmelser, hvad angår nydelsesmidler, men de øvrige grupper har haft samme undtagelser som her i landet, men nu ønsker de disse fjernet i samtlige fire lande.

Der er vist grund til at pege på, at de nordiske lande hermed vil være førende på dette område. I lande som Schweiz, Portugal, Vesttyskland, Østrig, Holland, Luxembourg og til dels også Italien kan hverken lægemidler, næringsmidler, kemiske forbindelser eller nydelsesmidler patenteres. Det vil med rene ord sige, at vi åbner for retten til at tage patent her i landet for udlændinge; vi åbner for konkurrenter, men vort erhvervsliv får ikke samme adgang til at patentere i de nævnte lande, dér gælder fortsat visse undtagelsesbestemmelser. Det er forstæeligt, at erhvervslivet ikke er særlig begejstret for denne udvikling. Det ville være forkert, om nogen troede, at om vi undlod at ændre vor lovgivning med hensyn til patentering, så ville der ikke ske noget, så kunne vi fortsætte som hidtil; sådan er det jo ikke. Den Pariserkonvention, der omfatter patentlovgivning, vil, når den til sin tid bliver underskrevet fra vor side, forpligte os til inden for en overgangsperiode at ophøre med at undtage lægemidler og næringsmidler fra patentbarhed. Det er for så vidt uafvendeligt; der kan så måske være en lille grund til at ønske: det ske sent.

Var nu lovforslaget et rent dansk anliggende, var der intet til hinder for, at det foreliggende lovforslag kunne vedtages, kunne gennemføres og undtagelsesbestemmelserne fra den gamle lov tages med i den nye, så kunne vi se tiden an; men det er jo ikke et rent dansk anliggende, det er også et nordisk anliggende. Den nordiske tanke i forslaget bygger på samhörighed i patentlovgivning og på rationalisering hos de enkelte landes patentdirektorater. Efterhånden som der nu er gået vel 17-18 år, siden tanken om fælles patentlovgivning blev udkastet i Nordisk Råd, er rationaliseringen, det arbejdsbesparende i lovgivningen, ligesom trådt lidt i baggrunden, og alle må vist efterhånden erkende, at om besparelse i administrationen kan der næppe være tale. Mon ikke vi egentlig er kommet dertil, at vi kan sige,

[Erik Hansen.]

at der tværtimod bliver tale om det modsatte af det, der var tilsigtet, samtlige nordiske patentdirektorater set under ét?

Det er selvfølgelig trist at måtte erkende, at den målsætning ikke holder, der ligger i kap. III, hvor en rationalisering af de nordiske patentmyndigheders arbejde skal ske ved undgåelse af det såkaldte dubletarbejde, altså at samme opfindelser skal nyheds- og patentbarhedsprøves af flere patentmyndigheder. Dette skal undgås ved, at en patentansøgning kun behandles af ét lands myndighed, som så kan udstede patent med gyldighed for samtlige fire lande. Rationaliseringstanken havde vel været holdbar, hvis anmodningen om patenter fra udennordisk side ikke havde skullet tages med i betragtningerne. Men det vil ikke være realistisk at undlade det; en 3- eller 5-dobling af patentansøgninger fra udennordisk side er allerede tidligere nævnt under debatten, og så må vi jo altså erkende, når vi tager disse betragtninger med i vores vurdering, at rationaliseringsbesparelserne er faldet til jorden.

Det radikale venstre vil ikke erkende, at der ikke er en vej for et nordisk samarbejde inden for patentlovgivningen. Men vi mener, at der i årene, der er gået siden 1952, er sket en så rivende udvikling, at det udgangspunkt, den nordiske patentkommission fik udstukket dengang, måske bør tages op til fornyet overvejelse i Nordisk Råd for dér om muligt at finde frem til andre samarbejdsformer end dem, Nordisk Råd i sin tid i enighed anbefalede.

Jeg vil gerne pege på de tanker, Det internationale Bureau for Beskyttelse af intellektuel Ejendom, det såkaldte BIRPI-bureau, er fremkommet med. Skal der virkelig være tale om noget, der er nordisk, noget, som passer til vor tid, og noget, som kan indpasses i fremtidens internationale patentsamarbejde, så tror jeg ikke, vi kommer uden om, at et fælles nordisk nyhedsprøvende institut må være det rigtige. Et sådant fælles nordisk nyhedsprøvningsinstitut kombineret med udskudt prøvning og gerne også et fælles nordisk patenterbarhedsinstitut ville medføre 3 ting. Det ville medføre, at vi i et ret langt åremål kan opretholde nationale undtagelser for patenterbarhed og dermed give erhvervslivet

muligheder for langsomt at indstille sig på ændrede forhold; det ville medføre, at Norden samlet vil kunne tælles blandt de avancerede lande i det internationale patentsamarbejde, og denne løsning ville også medføre, at man her fandt frem til både en rationel og en nordisk løsning.

Må jeg til slut sige, at når vi i denne sal taler om nordiske lande, da savner vi i flokken Island. Det er ikke muligt for Island af nærliggende grunde at være med i en nordisk lovgivning, der bygger på nationale patentdirektorater. Måtte det være en grund mere til at gå stærkere sammen og dermed give mulighed for, at Island også kan være med.

Med disse bemærkninger skal jeg på det radikale venstres vegne tilsige fortsat støtte til at finde frem til en løsning, der tager alt muligt hensyn til erhvervslivet og indebærer en udbygning af det nordiske samarbejde.

Poul Antonsen: Ja, jeg kan i almindelighed henvise til de bemærkninger, der er faldet ved de foregående førstebehandlinger, og skal ganske kort gentage, at vi finder, der generelt set er behov for en fornyelse på dette område, men at vi også generelt er betænkelige ved den udformning, fornyelsen har fået, i hvert fald for så vidt angår kap. III; dér er det ikke tilstrækkelig trøst, at kap. III først bliver sat i kraft på et senere tidspunkt; det er selve udformningen af kap. III, som også giver anledning til betænkeligheder.

Det første spørgsmål, jeg gerne ville knytte nogle ekstra bemærkninger til, er spørgsmålet om, hvad der kan patenteres. Dér har man jo nu modificeret forslaget ved reglerne i kap. XI, punkt 1, stk. 2. Dér er sket den ændring i forhold til de tidligere lovforslag, at man i overgangsperioden ikke kan få patent på fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler.

Af handelsministerens skriftlige fremsættelse og af begrundelsen i bemærkningerne til lovforslaget for denne bestemmelse fremgår tydeligt, at denne regel er indført som et kompromis. Såfremt systemet med nordisk patent, hvis det bliver gennemført, skal være noget permanent, er det efter min mening i høj grad et spørgsmål, om der ikke her er tale om et dårligt kompromis.

[Poul Antonsen.]

Hvis det derimod er sådan, at vi blot holder næringsmidlerne ude af patentlovgivningen, indtil det nordiske patentsystem falder væk og i løbet af nogle år afløses af noget europæisk, er der måske ikke grund til så mange betænkeligheder, så har man imødekømt de stærke ønsker, der er herhjemme om, at næringsmidler ikke omfattes af loven.

Danmark er jo det land blandt de nordiske lande, der eksporterer de fleste og de mest forskellige og de mest forædlede næringsmidler, og på forhånd må man vel tro, at regler om patentering af næringsmidler bliver af størst interesse i Danmark blandt de nordiske lande. Der er jo i lovforslaget sådanne patenteringsmuligheder efter en overgangsperiode, måske højst på 10 år.

Hvis det derfor var sådan, at det nordiske system skulle køre videre, ville det på lang sigt være os, der var mest interesseret i, hvordan disse regler kom til at virke i praksis, hvilke kutymer der udviklede sig for behandlingen af sådanne sager. Efter forslaget sker der imidlertid det, at de andre nordiske lande allerede i overgangsperioden vil tillade patentering af fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler, medens det ikke bliver tilladt i Danmark. Det vil altså sige, at vi afskærer de danske patentmyndigheder fra at have medindflydelse på den praksis, der udvikler sig under den ny lovgivning i de nordiske lande. Da denne praksis skal være ensartet af hensyn til mulighederne for de såkaldte nordiske patentansøgninger, vil det antagelig gå sådan, at når Danmark til sin tid tillader patentering på fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler, vil der i de andre nordiske lande være fastlagt en praksis, som næppe vil kunne rokke fra dansk side. Hvis det derfor var sådan, at vi kunne regne med, at dette system skulle fortsætte, at det ikke falder bort, når vi tiltræder et bredere europæisk samarbejde og går over til europæiske patenter, ville jeg mene, at det var et meget dårligt kompromis, man her var gået ind på for at imødekomme ønskerne om at holde næringsmidler ude. Så ville det nemlig være sådan, at den praksis, der om 5 eller 10 eller 15 år skal gælde i Danmark, i de mellemliggende år

vil blive fastlagt i Norge, Sverige og Finland. Men som sagt, disse bekymringer behøver vi kun at gøre os, såfremt det nordiske patentsamarbejde i den udformning, det nu får, skal fortsætte i mange år fremover.

Det spørgsmål, jeg fremdrog om mulighederne for patentering af fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler, har betydning i tilknytning til reglerne i lovforslagets kapitel III om de nordiske patentansøgninger. De to foregående handelsministre har begge stillet i udsigt, at reglerne om nordiske patentansøgninger ikke vil blive sat i kraft før på et senere tidspunkt. Imidlertid findes der i bemærkningerne til lovforslagets kapitel XI, punkt 1, en bemærkning om, at det er hensigten, at de nordiske regeringer indgår den i kapitel III, § 28, omhandlede overenskomst, således at denne og dermed ordningen med nordiske patentansøgninger træder i kraft samtidig.

Jeg må forestille mig, at der her må foreligge en eller anden misforståelse, for det er vel netop meningen, at kapitel III-ordningen ikke skal træde i kraft samtidig med loven, men først på et senere tidspunkt, velsagtens et væsentlig senere tidspunkt. For en sikkerheds skyld vil jeg da gerne bede handelsministeren om at klare tingene på dette punkt. Min formodning er vel rigtig, at kapitel III-ordningen med nordiske patentansøgninger først skal træde i kraft på et væsentlig senere tidspunkt end loven, og kapitel III skal formodentlig også først træde i kraft, efter at folketinget på ny har haft lejlighed til at se på sagen.

I forbindelse med kapitel III er der yderligere et spørgsmål, jeg gerne vil rejse. Tidspunktet hertil kommer måske senere, hvis folketinget, som jeg formoder, får lejlighed til igen at drøfte de nærmere regler vedrørende ikraftsættelse af kapitel III, men da jeg forstår, at regeringen allerede på indeværende tidspunkt forhandler med de andre nordiske regeringer om formuleringen af en overenskomst vedrørende ikrafttræden af kapitel III, mener jeg, det er rigtigt at drage spørgsmålet frem allerede nu, således at det kan tages under overvejelse under disse nordiske forhandlinger.

Under en kommende ordning med nordiske patentansøgninger kan enhver, der

[Poul Antonsen.]

søger patent, indgive sin ansøgning, principielt i hvilket af de 4 pågældende lande han vil. Man må da frygte, at et overvejende antal patentsøgende vil indlevere deres ansøgninger i Sverige, bl. a. fordi dette land er det største industriland af de 4 nordiske lande. Der kan således komme en skæv fordeling af patentansøgningerne, og lovforslaget forudsætter da også den mulighed, at visse ansøgninger kan tvangsforflyttes til andre lande, hvis det bliver nødvendigt. Jeg har imidlertid ingen steder kunnet se noget om, hvorledes man tænker sig at en sådan tvangsforflytning af ansøgninger skal ske. Specielt er det vigtigt at få opklaret, hvorledes man vil udvælge de ansøgninger, der skal tvangsforflyttes, og hvorledes den videre behandling af disse ansøgninger skal ske.

Min bekymring er, at vi i Danmark risikerer at blive om ikke et u-land i patentmæssig henseende, så dog i alleregentligste forstand et sekundært land på det patentmæssige område. Det vil altså sige, at vi risikerer, at vore patentmyndigheder får de mindst interessante patentansøgninger til behandling, måske kun visse grupper af patentansøgninger. Noget sådant må kunne blive til skade ikke blot for landets patentagenter og for patentinstitutionens eget renommé og gode virke, men også for det, der er vigtigere: for landets industri, der ikke på hjemlig grund vil kunne få fuld støtte af et fuldstændigt og første klasses virkende patentvæsen.

Jeg beder derfor den højtærede handelsminister være opmærksom på dette skævfordelingsproblem allerede nu under de pågående forhandlinger med andre nordiske lande. Jeg tror, at der må sikres en skævfordelingsordning af en sådan art, at man ikke risikerer, at den kommer landet til skade. Jeg går ud fra, at når reglerne om kap. III-ordningens gennemførelse til sin tid bliver forelagt her i Folketinget, vil der deri være inkluderet betryggende og udførlige regler om eventuel skævdeling, som tinget kan tage stilling til.

Endelig en bemærkning om lovforslagets § 3, som indeholder visse regler om patentrettens indhold, altså hvad man opnår ved at få patent. Man får en hel del mere, end

man får efter den gældende lovgivning, og det er vel rigtigt, at det bør være sådan.

I § 3, stk. 3, findes en undtagelsesregel om, at patentretten ikke omfatter udnyttelsen af genstande, som i strid med patentretten er solgt her i landet i butik eller under tilsvarende forhold, når køberen ved købet ikke vidste eller burde vide, at eneretten krænkedes. Bemærkningerne til denne undtagelsesregel er ret omfattende, og jeg forstår det således, at man har været noget i tvivl om, hvorledes man burde afgrænse denne undtagelsesregel. Jeg føler mig ikke overbevist om, at man har ramt det rigtige. Specielt føler jeg mig ikke overbevist om, at det er rigtigt, at man i en lov som patentloven lægger så stor vægt på subjektive forhold, som man gør i bemærkningerne, hvor man slutter af med en udtalelse om, at erhververens subjektive forhold bør være det afgørende moment. Jeg kunne tænke mig, at der blev lagt objektive kriterier til grund; det ville formentlig også gøre rets-anvendelsen af denne bestemmelse lettere.

Jeg forstår ikke, at regeringen, der jo også gerne vil være forbrugervenlig, er kommet med det her omhandlede forslag til lovbestemmelse, når det dog skulle være muligt at komme med et betydelig mere forbrugervenligt forslag, som ikke skulle være til skade for indehaveren af patentretten. Kunne man finde frem til en formulering af lovreglen, der ikke gør den vanskelig at anvende på grund af det ofte svære bevis-spørgsmål, om der foreligger ond tro eller god tro, vil jeg mene, at det må være en fordel. Jeg spørger derfor handelsministeren, om han har betænkeligheder ved en ændret affattelse af § 3, stk. 3, i den her skitserede retning.

Handelsministeren (Ove Hansen): Jeg vil gerne takke ordførerne for deres bemærkninger her. Jeg har fået den opfattelse, at alle ikke var lige interesserede i at gennemføre lovforslagene i den skikkelse, hvori de foreligger. Men jeg håber, at det omfattende udvalgsarbejde, der formentlig forestår, kan bringe nogen klarhed.

Jeg vil gerne sige her om det forslag til patentlov, vi har til behandling, at nogle af de ønsker, der var fremme i sidste folketingsår under udvalgsarbejdet, er der taget

[Handelsministeren.]

hensyn til her. Jeg har også forstået, at nogle af ordførerne har været tilfredse dermed. Det har man altså prentet ned i lovforslaget her.

Jeg har også forstået efter at have læst bemærkningerne ved tidligere behandlinger her i folketinget, at man hæfter sig en hel del ved kapitel III, om nordisk patentansøgning. Hr. Holm Tved spurgte mig, om kapitel IIIs ikrafttræden. Det er rigtigt nok, at vi kan sætte loven i kraft, når vi har vedtaget den her, men med hensyn til kapitel III står det åbent, indtil vi i de 4 nordiske lande er enige om dets ikrafttræden. Det er min opfattelse, at de øvrige nordiske lande er ved at tilendebringe arbejdet. Så vidt vi ved, har man i den svenske rigsdag taget stilling til kapitel III, og jeg tror, at man i Norge og i Finland er ved at tage stilling dertil, og at det vil ske i løbet af forholdsvis kort tid, hvis man ikke allerede har afgjort det.

Kapitel III tilsigter at gøre de 4 nordiske lande til en enhed på dette område. Arbejdet i Nordisk Råd og i det hele taget går ud på, at vi på visse områder får en fælles lovgivning, ikke for at genere disse landes borgere, men vel snarere for at gavne dem og også erhvervslivet. I Nordisk Råd har man jo behandlet dette kapitel III eller det udkast, som var grundlaget for kapitel III, og jeg vil gerne tilføje, at 4 komiteer i de 4 nordiske lande i 9 år har arbejdet med problemet, og man er blevet enig, og nu vil man altså gerne have, at de 4 parlamenter tager stilling til, hvad i og for sig alle parlamentarikere i Nordisk Råd, eller så godt som alle — jeg tror, kun 2 var imod — var enige om at vi skulle gennemføre.

Når vi gerne ville have denne ensartethed i denne lovgivning, er det ikke for at genere. Jeg forstår ikke betænkelighederne. Jeg kan godt se, at Industrirådet og Landbrugsrådet nærer visse betænkeligheder, og der kan måske også blive en vis arbejdsbyrde, det skal erkendes, men jeg tror alligevel ikke, betænkelighederne er så store, som der er givet udtryk for, og jeg vil gerne tilføje, at der i hvert fald ikke er ment noget uvenligt fra vor side over for industrien. Når vi tilsigter en fælles lovgivning,

er det vel netop for at gavne, derved at man ikke som i dag, hvis man skal have et patent godkendt i 4 nordiske lande, skal søge det i hvert af landene, men kan nøjes med at gøre det i ét land. Jeg tror også, at det, hvis vi engang skal ind i et større europæisk fællesskab, vil have sin betydning, at vi har en fælles lovgivning her.

Både hr. Ib Thyregod og hr. Knud Thomsen, og jeg tror også hr. Poul Antonsen, talte noget om næringsmidlerne, og det er rigtigt nok, at næringsmidler og lægemidler fortsat vil være udenfor, og inden vi lader dem gå ind under lovens bestemmelser, hvis lovforslaget en skønne dag bliver til lov, må vi forvente, at der går et antal år. Det vil ikke være let for mig at sige, hvor mange år der går; men der vil i hvert fald gå flere år.

Hr. Ib Thyregod spurgte mig, om det nu var meningen, at lovforslaget skulle forceres igennem, idet vi har foreslået, at loven skulle sættes ikraft til 1. januar 1968. Det har man gjort i de 3 øvrige nordiske lande, og derfor gør vi det samme her i vort lovforslag. Men jeg vil gerne tilføje her, at det må endelig ikke forceres igennem. Den tid, udvalget ønsker til udvalgsarbejde, skal udvalget naturligvis have. Vi så gerne fra handelsministeriets side, at vi kunne bringe det i orden inden 1. januar 1968, men det skal erkendes, at der er ikke lang tid til 1968; og man skal naturligvis have den tid, der er nødvendig.

Hr. Knud Thomsen kom ind på lovforslaget om arbejdstageres opfindelser og spurgte, om dette område i det hele taget ikke burde høre hjemme i en anden lovgivning. Det er min opfattelse, og handelsministeriets, at det hører hjemme her, men jeg er da villig til, at vi under udvalgsarbejdet ser nærmere på det. Jeg tør i hvert fald ikke afvise den tanke, som hr. Knud Thomsen har rejst her.

Hr. Knud Thomsen og hr. Poul Antonsen var også inde på en del spørgsmål af mere teknisk art, som jeg mener vi må se lidt nærmere på i udvalget.

Hr. Poul Dam talte om lovforslaget om hemmelige patenter. Han mente ikke, dette lovforslag var nødvendigt, og talte om, om ikke det i og for sig modsagde det, der står i patentlovsforslagets § 1, stk. 2. Jeg

[Handelsministeren.]

tror, lovforslaget om hemmelige patenter er nødvendigt, og jeg tror ikke, det modsiger § 1, stk. 2, i patentlovsforslaget. Men det bliver der også lejlighed for hr. Poul Dam til under udvalgsarbejdet at få konstateret.

Hr. Erik Hansen havde nogle tvivl, forstod jeg, om det nødvendige i en fælles lovgivning for de 4 nordiske lande, men så gerne, at Island blev draget med ind deri. Jeg tror ikke, at man fra de tre øvrige nordiske lande plus Danmark vil have noget imod, at Island er med. Det er Island selv, der bestemmer, om det vil være med i en fælles lovgivning her.

Hr. Poul Antonsen stillede et enkelt spørgsmål til mig. Ja, først var han inde på problemet om patentering af næringsmidler. Jeg tror ikke, vi skal frygte disse ting, som hr. Poul Antonsen nævnte. Jeg er villig til, hvis man ønsker det, under udvalgsarbejdet at fremskaffe nærmere oplysninger herom og ligeledes om det særlige spørgsmål, hr. Poul Antonsen stillede mig, jeg tror, det var vedrørende § 3, stk. 3.

Jeg vil udtalte håbet om, at man nu i udvalgsarbejdet vil forsøge at komme til et resultat. Det ville være glædeligt, da det er et lovforslag, der hviler på nordisk fællesskab, om så mange som muligt kunne blive enige om lovforslaget. Vi vil gerne fra regeringsside medvirke til, at vi i nogen udstrækning kan samles om dette lovforslag, og hvis der skulle komme ønske om ændringer, er vi naturligvis villige til at se på det. Dog vil jeg gerne sige, at kapitel III er et afsnit, der skal være fælles for de nordiske lande, og dér må vi jo følge de andre landes forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Thestrup): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 3 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 9. november 1967 til drøftelse af problemer i forbindelse med pristal.

Valgt blev: *Kampmann, Jørgen Peder Hansen, Anker Jørgensen, Evald Kristensen, Waldemar Laurson, Poul Nilsson, Viola Nørlov, Guldberg, Henry Christensen, Jens Frandsen, Ib Thyregod, Gottschalck-Hansen, Knud Bro, Jørgen Jensen, Poul Dam, Gunhild Due og Grethe Philip.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 9. november 1967 til at drøfte problemer og modtage information i forbindelse med udbygningen af tunnelbaneforbindelserne i det storkøbenhavn-område.

Valgt blev: *Lindberg, Gorrsen, Lis Groes, Holst, Helge Nielsen, Kjeld Olesen, Børge Schmidt, Guldberg, Enggaard, Holmberg, Per Møller, Støhr Johansen, Fanger, Gottschalck-Hansen, Arne Larsen, Kampp og Else-Merete Ross.*

Anden næstformand (Thestrup): Medlemmer af folketinget Peter Larsen, Søren Andersen, Henry Christensen, P. E. Eriksen, Poul Hartling og Evan Jensen har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændringer af den offentlige sygeforsikring m. v. (Om administrative forenklinger m. v.).

Medlem af folketinget Bilgrav-Nielsen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige iværksat en undersøgelse af, hvad årsagen er til, at enkelte elever forlader skolen efter det syvende skoleår og ikke siden modtager undervisning?“

Medlem af folketinget Morten Lange har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Idet det er fastlagt, at politiets efterretningstjeneste kun kan foretage

[Anden næstformand.]

telefonaflytning efter dommerkendelse, anmodes ministeren om at give oplysning om antallet af sådanne dommerkendelser i 1967, om gyldighedsperioden for en kendelse og om antallet af straffesager, hvori materiale fra sådanne aflytninger indgår.“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 15. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om afgift for ekspedition af udstyknings-sager.

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af privatlivets fred og den enkelte borgers demokratiske rettigheder [af Svend Haugaard m. fl.].

4) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om statsstøtte til musik-konservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg.

5) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til patentlov,
forslag til lov om ændringer i lov om hemmelige patenter
og
forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser.

Mødet hævet kl. 15²⁵.

23. møde.

Onsdag den 15. november kl. 13.

Formanden: Efter at medlem af folketinget *Knud Bro* har meddelt, at han fra og med den 5. d. m. atter kan give møde i tinget, er han af vedkommende gruppe udpeget til medlem af udvalget angående videnskabelig forskning i stedet for *Bendix* og til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse i stedet for *Gerda Møller*. Den pågældende er herefter valgt.

Endvidere udbeder jeg mig tingets samtykke til at lade foretage valg af en ny tingsekretær i stedet for *Gerda Møller*, der har bedt sig fritaget for dette hverv. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet. Til ny tingsekretær har vedkommende gruppe udpeget *Knud Bro*. Han er valgt.

Efter at fru *Kirsten Gersbos* hverv som midlertidigt medlem af folketinget er ophørt, har vedkommende gruppe i hendes sted udpeget *Lis Møller* til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister, udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.), forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser m. v.), forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.) og forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder). Endvidere har gruppen udpeget *Gerda Møller* til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om sundhedsplejerskeordninger. De pågældende er herefter valgt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.